A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (nyolcadik tanács)

2014. április 3.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — 93/13/EGK irányelv — Ratione temporis alkalmazás — A Szlovák Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozását megelőző tények — A Bíróság hatáskörének nyilvánvaló hiánya”

A C-153/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Okresný súd Bardejov (Szlovákia) a Bírósághoz 2013. március 26-án érkezett, 2013. február 15-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Pohotovosť s. r. o.**

és

Ján Soroka

között,

a **Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: C. G. Fernlund tanácselnök, A. Ó Caoimh és C. Toader (előadó) bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Szlovák Köztársaság képviseletében B. Ricziová, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Tokár és M. van Beek, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint a Bíróság az eljárási szabályzata 53. cikkének (2) bekezdése alapján, indokolt végzéssel határoz,

* Az eljárás nyelve: szlovák.

meghozta a következő

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvnek (HL L 95., 29. o., magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 38. és 47. cikkével összefüggésben értelmezett 6–8. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Pohotovosť s. r. o. (a továbbiakban: Pohotovosť) és J. Soroka között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya a J. Soroka és a Pohotovosť' között létrejött fogyasztóihitel-szerződés címén az előbbi által fizetendő összeg végrehajtása.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára."

4 Az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket."

5 Az említett irányelv 7. cikke szerint:

„(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt annak megítélésére, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint megfelelő és hatékony eszközökkel élnek azért, hogy megszüntessék az ilyen feltételek alkalmazását.

(3) A saját nemzeti jogszabályok tiszteletben tartásával a (2) bekezdésben említett jogorvoslati eljárások elkülönítve vagy együttesen indíthatók az ellen az azonos gazdasági ágazathoz tartozó több eladó és szolgáltató, illetve szakmai szövetségük ellen, akik, illetve amelyek azonos általános szerződési feltételeket vagy hasonló feltételeket használnak, vagy azok használatát javasolják."

6 A 93/13 irányelv 8. cikke szerint:

„A tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak."

A szlovák jog

7 A polgári eljárásról szóló törvénykönyv (Občiansky súdny poriadok) 93. cikkének (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„A felperes vagy az alperes kérelmeinek támogatása érdekében az a jogi személy is beavatkozhat az eljárásba, amelynek tevékenysége jogvédelmet is magában foglal valamely különös szabályozás értelmében."

8 E törvénykönyv 251. cikkének (4) bekezdése szerint:

„A határozatok végrehajtását és a különös szabályozás értelmében vett végrehajtást [...] az előző részekben foglalt rendelkezések szabályozzák, kivéve ha a különös szabályozás eltérően rendelkezik. E kérdésekben azonban mindig végzésben kell rendelkezni."

9 A végrehajtásról szóló törvénykönyv 37. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Az eljárás felei a hitelező és az adós; egyéb személyek félként csak abban a részben vehetnek részt az eljárásban, amelynek tekintetében a féli minőséget a jelen törvénykönyv részükre elismeri. Amikor a bíróság a végrehajtás költségeiről határoz, a megbízott bírósági végrehajtó is félnek minősül."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 A Pohotovosť 2002. december 10-én a társaság 10 000 szlovák korona (SKK) (332 euró) összegben fogyasztói hitelt nyújtott J. Soroka részére. Ez a szerződés magában foglalta a T. Kušnír, a Pohotovosť ügyvédje részére adott, formanyomtatványba foglalt meghatalmazást is.

11 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ez a hitelszerződés nem határozta meg a teljes éves hiteldíjmutatót, ezenkívül tartalmazott egy olyan kikötést, amely napi 0,25%-os késedelmi kamat alkalmazását írta elő, amely évi 91,25%-os késedelmi kamatnak felelt meg.

12 2003. március 27-én a közjegyző hitelesítette az e szerződésből eredő tartozást elismerő nyilatkozatot, amely nyilatkozatot a fogyasztó nevében az ugyanezen ügyvéd, T. Kušnír által meghatalmazott M. Paiček készítette.

13 E közjegyzői okirat alapján – amely a szlovák jog szerint végrehajtható okiratnak minősül – a Pohotovosť 2003. május 26-án kérelmet terjesztett elő a követelése végrehajtásának engedélyezése iránt. 2003. június 24-én az Okresný súd Bardejov (bártfai kerületi bíróság) teljes körű felhatalmazást adott a bírósági végrehajtónak arra, hogy lefolytassa a 474,01 euró összeg behajtására vonatkozó végrehajtási eljárást.

14 2011. augusztus 19-én a Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS fogyasztóvédelmi szervezet (a továbbiakban: Združenie HOOS) kérelmezte, hogy a J. Soroka ellen folytatott végrehajtási eljárásba beavatkozhasson. 2012. április 3-án a kérdést előterjesztő bíróság azzal az indokolással utasította el e szervezet beavatkozás iránti kérelmét, hogy harmadik személy beavatkozására csak kontradiktórius eljárásban van lehetőség, végrehajtási eljárásban azonban nem.

15 2012. április 16-án a Združenie HOOS fellebbezést terjesztett elő e határozattal szemben arra hivatkozva, hogy nem lehet jogszerűen kizárni a harmadik személy beavatkozását azokban az eljárásokban, amelyekben a végrehajtás iránti kérelem választottbírósági ítéleten vagy közjegyzői okiraton alapul.

16 2012. április 19-én hozott végzésében a kérdést előterjesztő bíróság kimondta, hogy a végrehajtás okafogyottá vált amiatt, hogy a közjegyzői okirat nem hajtható végre, mivel azt ugyanazon személy írta alá, aki a hitelezőt és az adóst egyaránt képviselte, ami e bíróság szerint nem felel meg az alkalmazandó szlovák jogi rendelkezéseknek, így különösen a polgári törvénykönyv 22. cikke (2) bekezdésének.

17 2012. június 7-én a Pohotovosť fellebbezést nyújtott be a végrehajtás okafogyottságát megállapító végzés ellen a kérdést előterjesztő bírósághoz, amely bíróság a határozatában hangsúlyozza egyrészt, hogy az olyan ügyben, amelyben az alperes hajléktalan – ami J. Soroka esetében valószínűnek tűnik –, célszerű lehet engedélyezni a Združenie HOOS számára a beavatkozást, amennyiben ez a szervezet a jelen esetben az érintett érdekeinek védelme céljából hajlandó erre. Másrészt, ez a bíróság megjelöli, hogy a Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) 2012. október 10-én egy másik ügyben úgy határozott, hogy harmadik személy beavatkozása csak a kontradiktórius eljárásokban engedhető meg, és az nem engedhető meg a végrehajtási eljárásokban, amelyek a jellegüknél fogva nem rendelkeznek ezzel a tulajdonsággal. Ebben a végzésben azonban a Najvyšší súd Slovenskej republiky ítélkező testületének egyik tagja különvéleményt fogalmazott meg, amely szerint a harmadik személy beavatkozása nem képzelhető el a végrehajtási eljárás egésze tekintetében, mindazonáltal a beavatkozás megengedhető ezen eljárás bizonyos részei esetében.

18 A kérdést előterjesztő bíróság ebből arra következtet, hogy a Najvyšší súd Slovenskej republiky ítélkezési gyakorlata alapján el kell utasítani a Združenie HOOS beavatkozás iránti kérelmét. Mindazonáltal e bíróság számára kérdéses, hogy ezen ítélkezési gyakorlat összeegyeztethető-e a 93/13 irányelv rendelkezéseivel.

19 E körülmények között az Okresný súd Bardejov felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1. Úgy kell-e értelmezni a [Charta] 47. és 38. cikkével összefüggésben értelmezett, [93/13] tanácsi irányelvet, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogi rendelkezés, mint amely a jelen ügy tárgyát képezi, amely nem teszi lehetővé a fogyasztók jogainak védelmét képviselő jogi személynek, hogy azon, ügyvéd által nem képviselt fogyasztó védelme érdekében, akivel szemben a fogyasztóval kötött szerződésből eredő hitel visszatérítése céljából végrehajtási eljárás van folyamatban, a végrehajtási eljárásba beavatkozzon?

2. Úgy kell-e értelmezni az első kérdésben hivatkozott uniós jogi rendelkezéseket, hogy sérül a fogyasztó és a beavatkozó bírói jogvédelemhez való, a [Charta] 47. cikkében foglalt alapvető joga abban az esetben, ha nem engedélyezett a fogyasztók jogainak védelme céljából létrehozott jogi személy részvétele a végrehajtási eljárásban, és a fogyasztót nem képviseli ügyvéd?”

A Bíróság előtti eljárás

20 A 2013. július 4-i levelében a Pohotovosť arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy 2013. március 26-án visszavonta a fellebbezését, és a nemzeti jog szerint a kérdést előterjesztő bíróság köteles a fellebbezési eljárást megszüntetni. Következésképpen az ugyanezen bíróság által 2012. április 19-én hozott, a végrehajtás okafogyottságát megállapító végzés jogerőre emelkedik.

21 A Bíróság azon felhívására, hogy a kérdést előterjesztő bíróság erősítse meg, hogy folyamatban van-e még előtte az alapeljárás, és nyilatkozzon arról, hogy ebben a helyzetben is fenntartja-e a kérelmet, a kérdést előterjesztő bíróság a 2013. december 3-i levelében közölte, hogy egyrészt a Krajský súd v

Prešove (eperjesi regionális bíróság) a 2013. október 31-i végzésével hatályon kívül helyezte a Združenie HOOS beavatkozás iránti kérelmét elutasító 2012. április 3-i végzését, és visszaküldte az ügyet kérdést előterjesztő bírósághoz, másrészt úgy határozott, hogy nem kell határozni a végrehajtás okafogyottságát megállapító 2012. április 19-i végzéssel szemben a Pohotovosť által előterjesztett keresetről. E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság közölte, hogy a végrehajtási eljárásba történő beavatkozás kérdésének megoldásához elengedhetetlen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolása, és jelezte, hogy ebből következően fenntartja az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét.

A Bíróság hatásköréről

22 A Bíróság eljárási szabályzata 53. cikke (2) bekezdésének megfelelően, ha a Bíróságnak nyilvánvalóan nincs hatásköre az ügy elbírálására, a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően – az eljárás folytatása nélkül – az eljárás során bármikor indokolt végzéssel határozhat az ügyben. A jelen ügyben ezt a rendelkezést kell alkalmazni.

23 A jelen esetben az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó egyetlen hitelszerződést 2002. december 10-én kötötték, azaz 2004. május 1-je, a Szlovák Köztársaság Európai Unióhoz való csatlakozásának dátuma előtt.

24 Márpedig, amint arra az Európai Bizottság az írásbeli észrevételeiben rámutatott, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a Bíróság az uniós jog értelmezésére kizárólag e jognak a tagállamnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásakor kezdődő alkalmazása tekintetében rendelkezik hatáskörrel (lásd az Ynos ítélet, C-302/04, EU:C:2006:9, 36. pontját; a Telefónica O2 Cseh Köztársaság ítélet, C-64/06, EU:C:2007:348, 22. és 23. pontját; a CIBA-ítélet, C-96/08, EU:C:2010:185, 14. pontját, valamint a Semerdzhiev-végzés, C-32/10, EU:C:2011:288, 25. pontját). Egyébiránt a Bíróságnak ezt az ítélkezési gyakorlatot már kellett alkalmaznia a 93/13 irányelvnek a Szlovák Köztársaság csatlakozása előtt kötött fogyasztói hitelszerződéssel összefüggő értelmezése tekintetében (SKP-végzés, C-433/11, 36. pont).

25 Ebből következően a Bíróság eljárási szabályzata 53. cikkének (2) bekezdése alapján a Bíróságnak nyilvánvalóan nincs hatásköre az Okresný súd Bardejov által feltett kérdések megválaszolására.

A költségekről

26 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

Az Európai Unió Bíróságának nyilvánvalóan nincs hatásköre az Okresný súd Bardejov (Szlovákia) 2013. február 15-i határozatában feltett kérdések megválaszolására.

Aláírások